Ministerie van Economische Zaken
en Klimaat

> Retouradres Postbus 20401 2500 EK Den Haag

Het Samenwerkingsverband De Waddeneilanden
T.a.v. mevrouw I. van Gent
Waddenpromenade 1
8860 AE HARLINGEN

Directoraat-generaal
Bedrijfsleven & Innovatie

Bezoekadres
Bezuidenhoutseweg 73
2594 AC Den Haag

Postadres
Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Overheidsidentificatienr
00000001003214369000

T 070 379 8911 (algemeen)
F 070 378 6100 (algemeen)
www.rijksoverheid.nl/ezk

Ons kenmerk
DGBI / 20159841

Datum 26 juni 2020
Betreft Beantwoording brieven effecten corona Waddeneilanden

Geachte mevrouw Van Gent,

Allereerst wil ik mijn waardering uitspreken voor de moeite die u en uw medebestuurders hebben genomen om mij en andere leden van het kabinet te informeren over de (economische) situatie van uw Waddeneilanden als gevolg van de coronamaatregelen en de impact die dit heeft op de lokale gemeenschappen. Hiervoor heb ik uiteraard veel begrip.
In het telefonische onderhoud op 20 mei jl. heeft u tezamen met gedeputeerde Fokkens de situatie van de Wadden toegelicht en nog scherper op mijn netvlies gebracht. In dit gesprek heb ik tevens de contouren van het tweede steunpakket toegelicht en aangegeven dat een specifiek noodfonds voor de Wadden hiervan geen deel uitmaakt. Met deze brief wil ik uw brieven, mede namens mijn ambtsgenoten, graag van een antwoord voorzien.

Ik ken de inwoners en ondernemers binnen vaak kleinere familiebedrijven van uw eilanden als mensen die onder normale omstandigheden hun eigen boontjes doppen. Uiteraard begrijp ik dat deze gedwongen en uitzonderlijke coronamaatregelen van de afgelopen maanden van een andere orde zijn en uw gemeenschappen ernstig raken. Ik zie dit in het bijzonder binnen de verschillende regio's die in sterke mate afhankelijk zijn van hoofdzakelijk één economische motor, in uw geval de toeristische sector.

Ik heb begrepen dat de waddengemeenten inmiddels weer zijn opengesteld voor toeristen. Mede vanwege de onzekerheid over vakanties in het buitenland willen veel Nederlanders hun vakantie in Nederland doorbrengen en zeker ook in de mooie waddengemeenten. Ik realiseer me echter dat de ondernemingen daarmee niet het voorseizoen kunnen terugverdienen en dat ook de norm om 1,5 meter afstand te houden grote capaciteitsbeperkingen geeft. Ik begrijp dat de opschalingsmogelijkheden op de eilanden beperkt zijn en dat u afhankelijk bent van een bootverbinding, die ook met een beperktere capaciteit moet varen.

Dat de gastvrijheidseconomie hard wordt getroffen staat buiten kijf. Deze stelling wordt eveneens onderbouwd door het rapport over de economische gevolgen per sector dat onlangs op verzoek van het ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK) is verschenen.[1]

[1] *Panteia, CPB-scenario's economische gevolgen coronacrisis voor sectoren, grootteklassen en regio's, 2020*

Mede daarom heeft het kabinet, naast de verlenging maatregelen uit het steunpakket 1.0, een extra regeling in het leven geroepen voor de tegemoetkoming van vaste lasten (TVL) voor het mkb <250 medewerkers. Op deze manier worden naast de compensatie van de personeelslasten ook de vaste lasten als huur, onderhoud en verzekeringen grotendeels vergoed. De TVL-regeling is specifiek gericht op mkb-ondernemers die door de coronacrisis veel omzet verliezen en daardoor in de problemen komen met het betalen van hun vaste lasten. Zo ook ondernemers in de gastvrijheidssector die de economie in het Waddengebied typeert. Ik moedig de ondernemers in het Waddengebied aan daar een beroep op te doen.

Verder zal het kabinet met de betreffende sectoren en de gemeenten verkennen wat de mogelijkheden zijn om voor ondernemers een meer rendabele bedrijfsvoering te realiseren in sectoren die weer open mogen. Hierbij kan gedacht worden aan het verlengen van het seizoen, pachtaanpassingen en ruimere openingstijden. Dit zullen we doen in samenspraak met de decentrale overheden en binnen bestaande budgetten en randvoorwaarden voor bijvoorbeeld de openbare orde en kustveiligheid.

In overleg met de gastvrijheidssector wordt gewerkt aan een gezamenlijke "taskforce gastvrijheidseconomie". Deze taskforce richt zich op zowel de korte termijn, dus de huidige fase van coronacrisis en de opstartfase, als op de langere termijn van het structureel herstel van de markt voor deze sector. De taskforce is primair gericht op het verstevigen van de samenwerking in de sector, het benoemen van gezamenlijke doelen en het in gezamenlijkheid werken aan oplossingen. De problematiek van de regio's die in belangrijke mate afhankelijk zijn van deze sector, zoals de Wadden, Zeeuws-Vlaanderen of Zuid-Limburg, kan onderdeel zijn van de scope van deze taskforce. Op deze manier kunnen we gezamenlijk verkennen welke kwaliteitsverbetering en vernieuwing van het toeristische product we kunnen vormgeven. Ik ga graag verder met u in gesprek over de precieze invulling hiervan.

U stelt dat gemeenten zwaar worden getroffen door bijvoorbeeld het wegvallen van de toeristenbelasting en havengelden. De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties heeft in haar brief d.d. 28 mei jl. (Kamerstuk 35420, nr. 43) aangegeven gemeenten te compenseren voor de gederfde toeristen- en parkeerbelasting voor de periode maart tot 1 juni met een bedrag van € 225 miljoen. Van deze € 225 miljoen is € 100 miljoen voor de gederfde inkomsten van de toeristenbelasting en € 125 miljoen voor gederfde parkeerinkomsten. De verdeling zal plaatsvinden op grond van de geraamde gederfde inkomsten in deze periode.

Daarnaast bevat deze brief een aantal andere maatregelen ter compensatie van de gevolgen van corona. Dit zijn deels al genomen maatregelen zoals de € 90 miljoen ter compensatie van de inkomstenderving als gevolg van het kwijtschelden van huur aan sportverenigingen en de € 18 miljoen als compensatie voor het niet innen van het WMO-abonnementstarief. Daarnaast betreft het ook nieuwe maatregelen zoals een voorschot van € 144 miljoen voor de meerkosten en inhaalzorg Jeugdwet en Wmo 2015, € 60 miljoen voor de lokale culturele

voorzieningen waaronder bibliotheken en festivals. Op dit moment lopen nog gesprekken met betrekking tot onder andere compensatie van veiligheidsregio's en GGD-en, buurthuizen en afvalverwerking.

Voor de periode na 1 juni trekken Rijk en medeoverheden samen op bij de invulling van de nodige maatregelen en om de sociaaleconomische crisis het hoofd te bieden. Samen wordt bekeken welke reële compensatie nodig is op basis van de hogere uitgaven en gederfde inkomsten.

De gevolgen van de coronacrisis op de financiële positie van gemeenten zal het kabinet nauwlettend blijven volgen en hierover zal het kabinet met u in gesprek blijven. Dit sluit tevens aan bij de afspraken uit het convenant samenwerking Waddeneilanden.

Ook vraagt u aandacht voor de rederijen die verbindingen naar de eilanden verzorgen. De omzet is grotendeels weggevallen en de afvaarten én capaciteit per overzet is geminimaliseerd, zo geeft u aan. Op 23 april jl. heeft de staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat (IenW) aan de Tweede Kamer bericht dat zij vanwege liquiditeitsproblemen bij de rederijen heeft besloten om aan TSM en WPD tijdelijk een lening van respectievelijk € 3 miljoen en € 1 miljoen te verstrekken om te voorkomen dat de Waddenveren op korte termijn stoppen met varen (2020D15775). Bij het verzoek van het kabinet om een volwaardige dienstregeling aan te bieden, terwijl de reizigersaantallen en dus de inkomsten nog beperkt zijn, hoort een vergoeding. Op 5 juni jl. heeft het kabinet besloten om een beschikbaarheidsvergoeding te verstrekken aan de bedrijven die onder een concessie rijden/varen, waaronder de Friese Waddenveren (2020Z10292).

Om veilig en verantwoord vervoer mogelijk te kunnen maken, heeft de staatssecretaris van IenW op 14 mei jl. het protocol verantwoord blijven reizen in het Openbaar Vervoer gepubliceerd (Kamerstuk 23645, nr. 716). Dit protocol geldt ook voor de Waddenveren. Voor de Waddenveren is speciale aandacht gegeven aan het recreatief vervoer, omdat de Waddenveren de enige verbinding zijn naar de eilanden en het belang van recreatie voor (de economie van) de Waddeneilanden groot is. Daarnaast heeft zij als concessieverlener ingestemd met de inzet van drie extra schepen om de capaciteit van de verbinding verder te vergroten. Verder heeft het kabinet besloten dat in principe alle zitplaatsen en aangewezen staanplaatsen in de Waddenveren vanaf 1 juli weer beschikbaar zijn (2020D25988). Desondanks blijven andere coronamaatregelen van kracht en is een goede beheersing van de toestroom van toeristen naar de Waddeneilanden noodzakelijk. Bijvoorbeeld door de toestroom van reizigers zo veel mogelijk te spreiden. De staatssecretaris van IenW verzoekt u daarom om een duidelijke lijn uit te dragen richting de ondernemers en bezoekers van de Waddeneilanden.

Tot slot

In uw laatste brief onderbouwt u nogmaals de noodzaak om samen te bekijken welke kansen er bestaan om een duurzame en robuuste basis onder de economie van de Waddengemeenten te behouden en verder te versterken. U vraagt om

hierover constructief in gesprek te gaan. Wij zijn hiertoe graag bereid en uw oproep om zij aan zij te werken om de brede welvaart van de Waddengemeenten te versterken onderschrijven wij daarmee van harte. Voor dit moment wil ik u en uw inwoners en ondernemers veel economische kracht en gezondheid toewensen. Een afschrift van deze brief zend ik ter informatie aan de leden van de Tweede Kamer.

Hoogachtend,

Mona Keijzer
Staatssecretaris van Economische Zaken en Klimaat

Kajsa Ollongren
Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

Stientje van Veldhoven- van der Meer
Staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat